

FEATURES OF STATE ADMINISTRATION AND ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS IN THE SYSTEM OF TRAINING SPECIALISTS FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES AND IMPROVING QUALIFICATIONS

**Olena Nagolyuk¹, Pavlo Symonenko², Hlib Dmytriiev³,
Oleksandr Palamarenko⁴, Sergii Movchan⁵**

¹ PhD in Law, Associate Professor, Learned Secretary, Communal Research Institute «Research Institute of Socio-Economic City Development», Kyiv, Ukraine

Email: : nagolyk.inau@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7610-7379>

² Postgraduate Student, The University of Food Technology, Plovdiv, Bulgaria

E-mail: symonenko.p.a@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-1840-835X>

³ Postgraduate Student, European University, Kyiv, Ukraine

E-mail: hdmytriiev@e-u.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8175-7071>

⁴ Postgraduate Student, European University, Kyiv, Ukraine

E-mail: aleksandrpalamarenko@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-6224-185X>

⁵ Postgraduate Student, The University of Food Technologies, Plovdiv, Bulgaria

E-mail: mochan211@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2789-8294>

ABSTRACT. The article considers approaches to determining the organisational and pedagogical conditions, features of state administration that affect the training of specialists on the example of the field of finance, their competencies in accordance with the higher education standard, the requirements for a competitive specialist, as well as existing trends in foreign and domestic practice in terms of professional training, etc.

Based on the hypothesis that European integration processes affect the renewal of forms, methods and means of professional and pedagogical activity in Ukraine, and post-war recovery will require rapid training of specialists, the wider use of dual education, addressing the issue of institutional support for the introduction of a system of micro-qualifications and updating educational programmes are proposed. The author emphasises the need to follow a certain algorithm of actions and procedures based on the theory of constructive alignment in the preparation of dual educational programmes, specialised and short-term courses. The author substantiates the sequence of steps in the implementation of dual education programmes in the field of finance: development of a curriculum with a balance of time for theory and practical skills; selection of employers and vacancies; establishment of cooperation between mentors and teachers; formation of a schedule; explanation of requirements to students, criteria for evaluating their work. The necessity of including micro-qualifications in the National Qualifications System is proved. The importance of increasing the institutional capacity of universities, creating a mechanism of endowment funds and grants for students, changing the management system and granting real financial autonomy to universities, integrating them into the European educational and scientific space is emphasised.

Keywords: state administration, training of specialists, organizational and pedagogical conditions, competences, sphere of finance, dual education, micro-qualifications.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

**Олена Наголюк¹, Павло Симоненко², Гліб Дмитрієв³,
Олександр Паламаренко⁴, Сергій Мовчан⁵**

¹Кандидат юридичних наук, доцент, учений секретар КНДУ «Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста», Київ, Україна

E-mail: nagolyk.lnau@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7610-7379>

²Аспірант, Університет харчових технологій, Пловдив, Болгарія

E-mail: symonenko.p.a@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-1840-835X>

³Аспірант, Європейський університет, Київ, Україна

E-mail: hdmuyriyev@e-u.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8175-7071>

⁴Аспірант, Європейський університет, Київ, Україна,

E-mail: Aleksandrpalamarenko@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-6224-185X>

⁵Аспірант, Університет харчових технологій, Пловдив, Болгарія

E-mail: mochan211@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2789-8294>

АНОТАЦІЯ. В статті проаналізовано праці вчених присвячені питанням підготовки фахівців до професійної діяльності. Мета статті полягає у переосмисленні організаційно-педагогічних умов, особливостей державного управління підготовки фахівців у воєнний і повоєнний період, аналіз існуючих тенденцій та розробка концептуальних пропозицій щодо формування компетентностей майбутніх фахівців у сфері фінансів.

Розглянуто підходи до визначення організаційно-педагогічних умов, що впливають на підготовку фахівців на прикладі сфери фінансів, їх компетенції згідно стандарту вищої освіти, вимоги, що висуваються до конкурентоспроможного фахівця, а також існуючі тенденції у зарубіжній і вітчизняній практиці щодо професійної підготовки тощо.

Виходячи з гіпотези, що євроінтеграційні процеси впливають на оновлення форм, методів і засобів професійно-педагогічної діяльності в Україні, а повоєнне відновлення потребуватиме швидкої підготовки фахівців запропоновано ширше використання дуальної освіти, вирішення питання інституціонального забезпечення запровадження системи мікрокваліфікацій та актуалізації освітніх програм. Підкреслено необхідність дотримання певного алгоритму дій і процедур, виходячи із теорії конструктивного узгодження, при підготовці дуальних освітніх програм, спеціалізованих і короткострокових курсів. Обґрунтовано послідовність кроків запровадженні програм дуальної освіти у сфері фінансів: розробка навчального плану з визначенням балансу часу на теорію і отримання практичних навичок; відбір роботодавців та вакансій; налагодження співпраці менторів та

викладачів; формування розкладу; роз'яснення вимог студентам, критеріїв оцінювання їх роботи. Доведена необхідність включення мікрокваліфікацій у Національну систему кваліфікацій. Зауважено щодо важливості зростання інституційної спроможності університетів, створення механізму ендаументфондів та грантів для студентів, зміни системи управління і надання реальної фінансової автономії університетам, інтеграції їх в європейській освітній та науковий простори. Можливості підвищення кваліфікації та перекваліфікації фахівців які вже попередньо мають освіту та досвід роботи за тим чи іншим направленням.

Ключові слова: державне управління, підготовка фахівців, організаційно-педагогічні умови, компетентності, сфера фінансів, дуальна освіта, мікрокваліфікації, підвищення кваліфікації.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Підготовка фахівців важлива для всіх без виключення сфер діяльності. Особливо вона важлива у воєнний і повоєнний періоди. Особливо керується попитом підвищення кваліфікації та перепідготовка освітніх дарів. Саме це визначає актуальність даної проблеми. Проведення різних реформ, зокрема, фіскальної і децентралізації, нові економічні та соціальні умови висувають на перший план необхідність підготовки фахівців нової генерації, усвідомлення європейського вектору освіти, особливостей навчання дорослих, пошуку нових і модернізації традиційних організаційних і педагогічних умов підготовки фахівців, які забезпечуватимуть конкурентоспроможність і затребуваність майбутніх спеціалістів. У «Маніфесті про навчання дорослих у XXI столітті. Сила та радість навчання» Європейської асоціації освіти дорослих запропоновано створити Європу, що навчається: Європу, яка може позитивно формувати своє майбутнє з усіма необхідними навичками, знаннями та компетенціями, розвинути суспільство, яке здатне давати раду викликам часу [10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Джерельною базою дослідження стали публікації таких українських науковців як: А. Панібратська [15], А. Литвин, О. Мацейко [9], Є. Іванченко [6], М. Ілляхова [7], О. Єжова [5] та багатьох інших. Слід згадати монографію «Моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів», що містить «матеріали, в яких подано теоретичні основи процесу моделювання підготовки фахівців, що спрямовані на формування конкурентоздатних ініціативних фахівців, які володіють сучасними інноваційними технологіями, професійно успішних, здатних адаптуватися до різноманітних умов життя, авторські моделі фахівців різних галузей науки

і виробництва, які пройшли експериментальну перевірку і засвідчили свою ефективність» [14].

У дослідженні М. Томашевської і Т. Кучинської [25] зазначається, що «оптимальними організаційно-педагогічними умовами, які забезпечують професійні уміння майбутніх фахівців у закладах вищої освіти є: формування професійних умінь спрямованих на самореалізацію особистості за допомогою створення та підтримки інновацій в навчальному середовищі; реалізація методичних умінь та навичок у викладачів та забезпечення розвитку їх професійних компетентностей; мотивації до навчальної діяльності та розвиток пізнавальної активності здобувачів. Визначено, що організаційно-педагогічні умови є результатом цілеспрямованого відбору, конструювання та застосування форм навчання для досягнення мети. Організаційно-педагогічні умови формування професійних умінь майбутніх фахівців дають змогу орієнтуватися на співробітництво між учасниками освітнього процесу, на розвиток їх особистісного потенціалу та активну позицію здобувачів освіти до навчання».

Питання підготовки фахівців сфери фінансів з урахуванням потреб ринку праці окреслено у дослідженні Г. Старостенко і Р. Квасницької [20]. Застосування структурно-функціонального підходу до формування планів та програм університетів і інститутів для підготовки спеціалістів, як умови забезпечення конкурентоздатності національної системи освіти, висвітлював і Л. Дмитриченко. Він зауважував, що спрогнозувати структуру попиту на висококваліфікованих працівників і розробити рекомендації щодо зміни навчальних програм дедалі стає досить складним завданням. Основні функції управління вищою освітою (як державною, так і приватною), виконуються не на належному рівні: існуюча структура спеціальностей не заповнює професійні ніші. Крім того, на його думку, необхідно оновлення структури й підвищення якості змісту навчальних програм з їх прив'язкою до пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної економіки [23].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Таким чином, спроби осмислити сутність та значення організаційно-педагогічних умов, виявити їхні впливи на підготовку фахівців упродовж останніх років здійснювалися неодноразово. Однак, незважаючи на вагомі результати цих досліджень, та враховуючи ті трансформації, що відбуваються необхідним є комплексний підхід до проблеми обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування компетентності майбутніх фахівців (на прикладі сфери фінансів) в процесі їх професійної підготовки.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є переосмислення організаційно-педагогічних умов підготовки фахівців до професійної діяльності у воєнний і повоєнний

період, аналіз існуючих тенденцій та розробка концептуальних пропозицій щодо формування компетентностей майбутніх фахівців у сфері фінансів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організаційно-педагогічні умови підготовки фахівців до професійної діяльності змінювалися еволюційно.

Перший курс з фінансового права підготував в Україні І. Патлаєвський [16] у 1885 році, котрий читався в університетах. Курс І. Патлаєвського відрізнявся широтою поданого матеріалу, просуванням ідеї самостійності фінансового наукового напрямку (а не як підрозділу політекономії).

Осередками розвитку в Україні фінансової науки на етапі її зародження були переважно університети, а носіями вітчизняної фінансової доктрини – їхні викладачі й вихованці. При цьому найвищі результати мала київська наукова школа, котра здобула світове визнання. У 1840–1850-х рр. на юридичному факультеті Київського університету ординарними професорами І. Вернадським, М. Бунге та ін. вже розглядалися питання аналізу фінансового права й фінансової науки.

Система вищої освіти незалежної України пройшла етапи модернізації, трансформації, зміни орієнтирів, структури, інституціональних засад, організаційних механізмів, форм реалізації навчальних процесів, вимог щодо підтвердження навчальними закладами їх статусу та права здійснювати освітню діяльність тощо. Відбувається пошук нових форм, методів, технологій педагогічної діяльності. Адже готувати фахівців відповідно до плану, що не корелює з потребами та запитами ринку праці і системи соціально-економічних відносин, є марним витрачанням ресурсів (людських, часових, фінансових).

Перш ніж перейти до аналізу тенденцій у трансформації організаційно-педагогічних умов розвитку професійних компетентностей фахівців слід узагальнити як означають це поняття науковці (табл. 1).

Під організаційно-педагогічними умовами системи формування компетентностей майбутніх фахівців у сфері фінансів пропонуємо розуміти комплекс цілеспрямованих дій, вектор яких співпадає із основними освітніми завданнями відображеними у професійному стандарті, відповідають основним вимогам до організації навчальної діяльності, забезпечують успішне досягнення програмних результатів упровадження яких у процес формування компетентностей майбутніх фінансистів сприятиме у комплексі розвитку їх знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення професійної діяльності.

Таблиця 1

Визначення поняття «організаційно-педагогічні умови» у працях вчених

Визначення	Вчені
Це ... різновид «педагогічних умов», що залежить від особливостей організації навчально-виховного процесу та визначаються комплексом взаємопов'язаних і взаємозумовлених зовнішніх і внутрішніх чинників, які забезпечують високу результативність формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх фахівців з обліку і оподаткування у процесі професійної підготовки.	Шевченко В.М. [22]
взаємопов'язані системні обставини та способи організації педагогічного процесу, які забезпечують його ефективність.	Войцехівський О.Л. [2, с. 4].
спеціально створені в педагогічному процесі обставини, що забезпечують цілеспрямований упорядкований та узгоджений вплив на особистість чинників, які є необхідними та достатніми для досягнення поставлених цілей.	Буцик І.М. [1, с.76]
організаційні форми та дидактичне забезпечення освітнього процесу.	Галєєва А.П. [3, с. 15].
...певні обставини освітнього процесу, що враховують наявні умови здійснення навчання (наявність приміщень – аудиторії, лабораторії, студії, дослідницькі та інформаційно-комунікаційні технологічні центри, що відповідно облаштовані необхідною для здійснення освітнього процесу технікою, дидактичними засобами тощо), передбачено способи перетворення даних умов у напрямі цілей освітнього процесу, а саме: відібрано та систематизовано елементи змісту, методи й організаційні форми навчання з урахуванням принципів оптимізації.	Мельник Н.І., Ковтун О.В., Лузік Е.В., Ладогубець Н.В. [11]

У нашому дослідженні орієнтиром для оцінювання результатів навчання став Стандарт вищої освіти 072 та досягнення інтегральної компетентності: здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності [19]. Випускник має знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем; знати механізм функціонування державних фінансів, у т. ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування; володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач; формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; використовувати професійну

аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати та ін.

Про популярність спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування і фондний ринок свідчить те, що у 2024 році 159 закладів надали 465 конкурсних пропозицій. Конкурсна пропозиція – це пропозиція закладу вищої освіти щодо кількості місць для прийому вступників на певну спеціальність. Наразі вона може бути відкритою, фіксованою або небюджетною.

У ході визначення й обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування компетентностей майбутніх фахівців у сфері фінансів, на нашу думку, слід спиратися на вимоги, що пред'являються сучасним суспільством (інформаційно-технологічним, відкритим до інновацій, суспільством, що утворює пріоритети сталого розвитку) до конкурентоспроможного фахівця; загальні підходи до організації і здійснення професійної підготовки майбутніх фахівців; зміст освітніх програм як результат виявленої специфіки професійної діяльності у сфері фінансів; євроінтеграційних процесів щодо авторського оновлення форм, методів і засобів професійно-педагогічної діяльності. Все це повинно враховуватись в освітніх програмах.

Механізмом швидкої підготовки фахівців, що важливо у воєнний і повоєнний періоди, є дуальна освіта. Під час такого навчання студенти знайомляться з роботою сучасного обладнання, вивчають галузеві технології, нове програмне забезпечення, процедури і процеси, набувають власний професійний досвід, опановуючи фахові дисципліни.

На можливості дуальної форми навчання у своїх публікаціях звертають увагу Н. Абашкіна, С. Амеліна, О. Бучинська, О. Давліканова, Ю. Данько, М. Дернова, Н. Келчевська, Т. Козак, О. Косарук, О. Мензул, Б. Мокін, О. Мокін, В. Хоменко та інші [21, С.12-13].

Показовою є практика Німеччини, де офіційно започатковано дуальну освіту ще у 1969 році, функціонує понад 1600 дуальних програм, з яких майже кожна може мати кілька варіантів здійснення практичного навчання. Існують реєстри, які містять важливу інформацію про: дуальну програму, термін навчання, заклад вищої освіти, місто, підприємства-партнери, моделі організації навчання тощо.

Робота над розробкою і вдосконаленням навчальних програм за дуальною формою має розв'язати такі першочергові задачі: інтегрувати академічний і навчально-виробничий зміст і поділити на теми; розподілити та узгодити години між освітнім закладом та

підприємством (установою); скоординувати очікування студента з реаліями практичної професійної роботи. Узгодити першу і другу задачу можливо, як свідчить світовий досвід, за допомогою трьох моделей: інтегрованої, блочної або часткової. Інтегрована модель передбачає кілька днів навчання в закладі, інша частина – на підприємстві (модель поділеного тижня); у блочній моделі години між закладом і підприємством розподіляються по блокам в межах календарного періоду (тижні, місяць, семестр); у частковій моделі певна кількість годин навчання у закладі може покрити години практики на підприємстві [13].

В Україні значний досвід дуальної освіти у сфері фінансів має, зокрема, Державний податковий університет, де згідно Наказу Міністерства освіти і науки України № 850 від 23.09.2022 р. підготовка фахівців за освітньою програмою «Державний аудит» спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» поєднується з практичною роботою в Державній аудиторській службі або Державній податковій службі.

Враховуючи досвід пілотного проекту, який реалізував Державний податковий університет, при запровадженні програм дуальної освіти у сфері фінансів доцільно передбачати такі кроки як: розробка навчального плану та визначення співвідношення часу, що виділятиметься на надання теоретичних знань та практичних навичок; забезпечення відбору роботодавців, які зможуть взяти участь у програмі та мають вакансії, на які вони можуть прийняти на роботу студентів; підготовка програми навчання на робочому місці спільно з уповноваженими представниками роботодавців із чітким визначенням цілей навчання на робочому місці, знань та навичок, які студенти мають отримати, критеріїв оцінювання роботи. Після того, як буде прийняте остаточне рішення щодо переліку програмних результатів навчання, які студенти будуть опановувати на робочому місці, потрібно визначити всі освітні компоненти (дисципліни), завдяки яким їх можна буде досягнути; налагодження співпраці менторів та викладачів (за потреби проведення навчання менторів, яке допоможе їм краще зрозуміти потреби та очікування студентів, основні навички, які студенти мають засвоїти); формування розкладу з врахуванням того, що у вільний від аудиторного навчання час студенти працюють; передбачення можливості зміни роботодавця, якщо студент бачить кращі можливості для навчання у іншого роботодавця або не зміг адаптуватися до умов роботи; роз'яснення вимог студентам щодо навчання на робочому місці, форм та періодичності звітування, критеріїв оцінювання їх роботи.

Ще один актуальний напрямок підготовки фахівців – це розвиток сфери мікрокваліфікацій. Завдяки саме мікрокваліфікаціям, заклади освіти можуть пропонувати

більш спеціалізовані та короткотермінові курси, які відповідають конкретним потребам роботодавців і ринку праці. В результаті цього відбуватиметься швидше впровадження інновацій та новітніх технологій в освітні програми, а випускники будуть більш підготовленими до існуючих викликів і вимог роботодавців. Наразі для України явище короткострокового навчання не є новим, але концептуалізація «мікрокваліфікацій» ще не відбулася і законодавчо цей термін не визначено, як і місце мікрокваліфікацій у Національній системі кваліфікацій [18]. У червні 2022 року Радою Європейського Союзу схвалено Рекомендацію щодо європейського підходу до мікрокваліфікацій для навчання впродовж життя та підвищення здатності до працевлаштування [24], що свідчить про те, що Європейська Комісія зацікавлена в гармонізації підходів на загальноєвропейському рівні. Короткострокове гнучке навчання, результати якого будуть визнаватися на рівні держави та ринком праці сприятиме тому, що фахівці набуватимуть навичок, наприклад, використання новітніх технологій і цифрових навичок, нових методів, європейських норм і стандартів. Виходячи із теорії конструктивного узгодження при підготовці курсів основними етапами мають стати: ідентифікація потреб у навчанні; відповідність запитам роботодавців та регулярне оновлення; чітко визначені результати навчання; навчальні завдання, які безпосередньо спрямовані на досягнення цих результатів; оцінювання, яке дозволить безпосередньо виміряти здобутки щодо поставлених цілей підготовки.

Війна вказала на гостру потребу в застосуванні нових підходів у системі вищої освіти, кадрового її забезпечення та професійної підготовки фахівців (у сфері фінансів також). І це не тільки необхідність зростання інституційної спроможності університетів, створення механізму ендаументфондів та грантів для студентів; а й зміна системи управління і надання реальної фінансової автономії університетів, інтеграція їх в європейській освітній та науковий простори.

Разом з тим, державний менеджмент у сфері підготовки фахівців та їх підвищення кваліфікації є важливим елементом розвитку освіти і професійної сфери. Він визначає основні напрямки, стратегії та механізми, які забезпечують відповідність освіти потребам економіки та суспільства. Авторами підкреслено такі ключові особливості цього процесу:

1. Законодавче регулювання. Основою державного менеджменту є чітка законодавча база. В Україні основні законодавчі акти, такі як Закон України «Про вищу освіту» та інші нормативні документи, визначають рамки для підготовки фахівців. Ці акти регулюють зміст освітніх програм, вимоги до акредитації навчальних закладів та критерії оцінки якості освіти. Законодавство також передбачає механізми контролю та моніторингу за виконанням установлених стандартів.

2. Стратегічне планування. Державний менеджмент передбачає розробку стратегій у сфері підготовки фахівців, що базуються на аналізі ринку праці, прогнозуванні потреб у кадрах і вивченні

тенденцій розвитку професій. Ці стратегії включають визначення пріоритетних напрямків освіти, розробку нових освітніх програм і навчальних курсів, адаптованих до вимог сучасної економіки.

3. Інтеграція освіти та бізнесу. Однією з ключових особливостей є тісна співпраця між освітніми установами та бізнес-сектором. Державний менеджмент сприяє формуванню партнерств, які дозволяють навчальним закладам отримувати актуальну інформацію про потреби ринку праці. Це, в свою чергу, забезпечує адаптацію навчальних програм до реальних умов роботи та розвиток практико-орієнтованого навчання.

4. Підвищення кваліфікації. Державний менеджмент активно підтримує ініціативи з підвищення кваліфікації фахівців. З метою забезпечення безперервної освіти розробляються програми підвищення кваліфікації, сертифікаційні курси та тренінги, які допомагають працівникам адаптуватися до змін у професійній діяльності. Державні установи також забезпечують фінансування таких програм, що робить їх доступними для широкого кола фахівців.

5. Використання сучасних технологій. З розвитком інформаційних технологій державний менеджмент впроваджує нові освітні технології, які сприяють підвищенню ефективності навчання. Дистанційне навчання, електронні платформи та інноваційні методики навчання стають невід'ємною частиною освітнього процесу. Це дозволяє фахівцям отримувати нові знання та навички в зручний для них час, що є особливо важливим в умовах швидких змін на ринку праці.

6. Оцінка якості освіти. Державний менеджмент також включає в себе систему оцінки якості підготовки фахівців. Це передбачає регулярний моніторинг та оцінювання результатів навчання, аналіз досягнень випускників на ринку праці та їх відповідності професійним стандартам. Впровадження механізмів акредитації та сертифікації дозволяє забезпечити високий рівень підготовки фахівців.

Таким чином, державний менеджмент підготовки фахівців до професійної діяльності та підвищення кваліфікації є складним і багатогранним процесом. Він базується на законодавчій основі, стратегічному плануванні, інтеграції з бізнесом, використанні сучасних технологій і системі оцінки якості освіти. Ці особливості сприяють створенню ефективної освітньої системи, здатної забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців, які відповідають потребам економіки і суспільства [26-30].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Аналіз організаційно-педагогічних умов підготовки фахівців, їх складових дозволяє констатувати, що вони істотно трансформувалися. Виклики і наслідки, пов'язані з цими змінами вимагають подальших досліджень.

Розглянуто питання: що таке організаційно-педагогічні умови у системі управління освітнім процесом, що впливає на підготовку фахівців у сфері фінансів, які компетенції

вони мають мати згідно стандарту вищої освіти, вимоги, що пред'являються сьогодні до конкурентоспроможного фахівця, змісту освітніх програм, а також підходи до організації і тенденції у здійсненні професійної підготовки тощо.

Виходячи з гіпотези, що євроінтеграційні процеси впливають на оновлення форм, методів і засобів професійно-педагогічної діяльності в Україні, а повоєнне відновлення потребуватиме швидкої підготовки фахівців запропоновано ширше використання дуальної освіти, вирішення питання інституціонального забезпечення запровадження системи мікрокваліфікацій та актуалізації освітніх програм. Підкреслено необхідність дотримання певного алгоритму дій і процедур, виходячи із теорії конструктивного узгодження, при підготовці дуальних освітніх програм, спеціалізованих і короткострокових курсів.

Подальших досліджень потребують питання вивчення готовності і взаємодії сторін (студентів, викладачів, роботодавців, інших стейкхолдерів) у навчальному процесі, підготовки фахівців. Окремим напрямком розвідок має стати розвиток необхідних компетенцій фахівців відповідно до потреб часу, оптимізація навчального процесу, освіта в умовах невизначеності, викладання як мистецтво адаптації, гнучкості та інновацій.

Список використаних джерел

1. Буцик, І. М. (2019). Обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців агроінженерії (на прикладі вивчення сільськогосподарських машин). *Освітній простір України*, (15), 73–80.
2. Войцехівський, О. Л. (2011). Організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до професійної діяльності за напрямком «Охорона та захист державного кордону». *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, (4). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_4_10
3. Галєєва, А. П. (2009). Організаційно-педагогічні умови виховної діяльності у вищому аграрному навчальному закладі [Автореферат дисертації]. Дрогобич.
4. Давлеканова, О. Дуальна освіта: катастрофа відміняється або чому «у нас» не як «у них». URL: <https://nung.edu.ua/sites/default/files/2021-03/%D0%9D%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4.pdf>
5. Єжова, О. О. (2014). Сутність організаційно-педагогічних умов педагогічного процесу. *Психолого-педагогічні науки*, (3), 39–43.
6. Іванченко, Є. А. (2005). Формування професійної мобільності майбутніх економістів у процесі навчання у вищих навчальних закладах [Дисертація кандидата педагогічних наук]. Одеса.
7. Ілляхова, М. В. (2019). Організаційно-педагогічні умови розвитку професійної креативності науково-педагогічного працівника. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, (67), 95–99.
8. Линенко, А. Ф. (1996). Теорія і практика формування готовності студентів педагогічних вузів до професійної діяльності [Дисертація доктора педагогічних наук]. Київ.
9. Литвин, А., & Мацейко, О. (2013). Методологічні засади поняття «Педагогічні умови». *Педагогіка і психологія професійної освіти*, (4), 43–63.

10. Маніфест про навчання дорослих у XXI столітті. Сила та радість навчання. (2024). ЄАОД. URL: https://www.dvv-international.org.ua/fileadmin/files/eastern-neighbors/Ukraine_pics/Vika/EAEA_ukr_final.pdf
11. Мельник, Н. І., Ковтун, О. В., Лузік, Е. В., & Ладогубець, Н. В. (2024). Організаційно-педагогічні умови дистанційної вищої освіти після пандемії та в умовах війни: моніторинговий зріз. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, (72). DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/53.2.19>
12. Методичні рекомендації щодо впровадження дуальної форми здобуття освіти / за ред. М. Романова. (2023). Київ: ТОВ «Вістка».
13. Мілл, У. (2016). Дуальне навчання: досвід Німеччини. *Маркетинг в Україні*, (6), 53–62. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bd823020-5181-4662-a2b3-21884f49da6c/content>
14. Моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів: монографія / за ред. С. С. Вітвицької. (2019). Житомир: Вид. О. О. Євенок.
15. Панібратська, А. В. (2018). Зміст поняття «Педагогічні умови». URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychnarobota/89-suchasni-tekhnohohiyi-rozvytku-profesinyoi-maysternosti-maybutnikh-uchyteliv-25-zhovtnia-2018-r/173-zmistponyattya-pedagogichni-umovi>
16. Патлаєвський, І. І. (1885). Курс науки фінансового права. Одеса: Типографія «Одеського вісника».
17. Потапчук, О. І. (2015). Організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*, (37), 141–143. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nv uuped_2015_37_46
18. Семигіна, Т., Рашкевич, Ю., Резнік, Г., & Степанкова, Н. (2024). Рекомендації щодо впровадження мікрокваліфікацій в Україні. Київ.
19. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: <https://bit.ly/3AXgtO7>
20. Старостенко, Г. Г., & Квасницька, Р. С. (2008). Питання підготовки фахівців з фінансів за сучасних потреб ринку. *Бюджетно-податкові чинники активізації розвитку фінансових ринків та фінансового посередництва*, 586–589.
21. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи: збірник наукових праць / за ред. Ю. І. Колісник-Гуменюк. (2022). Київ–Львів–Бережани–Кельце.
22. Шевченко, В. М. (2018). Організаційно-педагогічні умови формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх фахівців з обліку і оподаткування у процесі професійної підготовки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, (64), 208–213.
23. Яблочнікова, І. О. (2018). Організаційні аспекти професійної підготовки магістрів-фінансистів. URL: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/article/view/36864/33088>
24. Council of the EU. (2022). *Council Recommendation on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability*. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(02))
25. Tomashevskaya, M., & Kuchinka, T. (2023). Organisational and pedagogical conditions for the formation of professional skills of future specialists in higher education institutions. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*, (1)(52), 228–231.

26. Могилевська, О. Ю., Могилевський, Ю. В., & Штанько, О. І. (2018). Проблеми регіонального розвитку в умовах глобалізації ринку. *Економіка міста та урбаністика: Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*, 238–241.
27. Слободяник, А. М., Леончик, Д. С., & Цимбал, Л. О. (2018). Регіональна політика як стратегічна складова у системі державної політики. *Економіка міста та урбаністика: Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*, 52–55.
28. Могилевська, О. Ю., Слободяник, А. М., & Сідак, І. В. (2023). Вплив штучного інтелекту на українську і міжнародну економіку. *Київський економічний науковий журнал*, (1), 45–52.
29. Могилевська, О. Ю., Ціпоренко, С. Ю., Поворозник, М. Ю., & Шамрай, Н. В. (2023). Побудова прогностичних моделей механізму участі громадськості в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад. *Київський економічний науковий журнал*, (3), 91–100.
30. Павловський, С. А., & Наголюк, О. Є. (2024). Управління підвищенням кваліфікації науково-педагогічних працівників. *Розвиток міста*, (2), 72–77.

References

1. Butsik, I. M. (2019). Obgruntuvannia orhanizatsiino-pedahohichnykh umov formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv ahroinzhenerii (na prykladi vyvchennia silskohospodarskykh mashyn) [Justification of organizational and pedagogical conditions for the formation of research competence of future agroengineering specialists (based on the study of agricultural machinery)] [In Ukrainian]. *Osvitnii prostir Ukrainy*, (15), 73–80.
2. Voitsekhovskiy, O. L. (2011). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do profesiinoi diialnosti za napriamkom "Okhorona ta zakhyst derzhavnoho kordonu" [Organizational and pedagogical conditions for forming the readiness of future border guard officers for professional activities in the area of border protection and security] [In Ukrainian]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*, (4). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_4_10
3. Halieieva, A. P. (2009). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy vykhovnoi diialnosti u vyshchomu ahrarnomu navchalnomu zakladi [Organizational and pedagogical conditions of educational activities in higher agricultural institutions] [Abstract of dissertation, In Ukrainian]. Drohobych.
4. Davlekanova, O. Dualna osvita: katastrofa vidminiaietsia abo chomu «u nas» ne yak «u nykh» [Dual education: The catastrophe is canceled, or why "here" is not like "there"] [In Ukrainian]. Retrieved from <https://nung.edu.ua/sites/default/files/2021-03/%D0%9D%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4.pdf>
5. Yezhova, O. O. (2014). Sutnist orhanizatsiino-pedahohichnykh umov pedahohichnoho protsesu [The essence of organizational and pedagogical conditions of the pedagogical process] [In Ukrainian]. *Psykhologo-pedahohichni nauky*, (3), 39–43.
6. Ivanchenko, Ye. A. (2005). Formuvannia profesiinoi mobilnosti maibutnikh ekonomistiv u protsesi navchannia u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Formation of professional mobility of future economists in the process of studying in higher educational institutions] [Candidate of Pedagogical Sciences dissertation, In Ukrainian]. Odesa.
7. Illiakhova, M. V. (2019). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy rozvytku profesiinoi kreatyvnosti naukovo-pedahohichnoho pratsivnyka [Organizational and pedagogical conditions for the development of professional creativity of a scientific and pedagogical worker] [In Ukrainian]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*, (67), 95–99.

8. Lysenko, A. F. (1996). Teoriia i praktyka formuvannia hotovnosti studentiv pedahohichnykh vuziv do profesiinoi diialnosti [Theory and practice of forming the readiness of pedagogical university students for professional activities] [Doctor of Pedagogical Sciences dissertation, In Ukrainian]. Kyiv.
9. Lytvyn, A., & Matseiko, O. (2013). Metodolohichni zasady poniattia «Pedahohichni umovy» [Methodological foundations of the concept of "Pedagogical conditions"] [In Ukrainian]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity*, (4), 43–63.
10. Manifest pro navchannia doroslykh u XXI stolitti. Syl'a ta radist navchannia [Manifest on adult education in the 21st century. The power and joy of learning] [In Ukrainian]. (2024). EAEA. Retrieved from https://www.dvv-international.org.ua/fileadmin/files/eastern-neighbors/Ukraina_pics/Vika/EAEA_ukr_final.pdf
11. Melnyk, N. I., Kovtun, O. V., Luzyk, E. V., & Ladohubets, N. V. (2024). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy dystantsiinoi vyshchoi osvity pislia pandemii ta v umovakh viiny: monitorynhoviy zryz [Organizational and pedagogical conditions of distance higher education after the pandemic and in wartime: A monitoring review] [In Ukrainian]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, (72). <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/53.2.19>
12. Metodichni rekomendatsii shchodo vprovadzhennia dualnoi formy zdobuttia osvity [Methodological recommendations for implementing the dual form of education] [In Ukrainian]. (2023). Kyiv: TOV «Vistka».
13. Mill, U. (2016). Dualne navchannia: dosvid Nimechchyny [Dual education: Experience of Germany] [In Ukrainian]. *Marketynh v Ukraini*, (6), 53–62. Retrieved from <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bd823020-5181-4662-a2b3-21884f49da6c/content>
14. Modeliuvannia profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv: monohrafiia [Modeling the professional training of specialists in the context of European integration processes: A monograph] [In Ukrainian]. (2019). Zhytomyr: Vydavnytstvo O. O. Yevenok.
15. Panibratska, A. V. (2018). Zmist poniattia «Pedahohichni umovy» [The content of the concept of "Pedagogical conditions"] [In Ukrainian]. Retrieved from <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychnarobota/89-suchasni-tekhnolohiyyi-rozvytku-profesiynoyi-maysternosti-maybutnikh-uchyteliv-25-zhovtnia-2018-r/173-zmistponyattya-pedahogichni-umovi>
16. Patlaevskiy, I. I. (1885). Kurs nauky finansovoho prava [Course of financial law science] [In Russian]. Odesa: Typohrafiia «Odeskoho vestnyka».
17. Potapchuk, O. I. (2015). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnikh inzheneriv-pedahohiv do profesiinoi diialnosti z vykorystanniam informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Organizational and pedagogical conditions for forming the readiness of future engineer-educators for professional activities using information and communication technologies] [In Ukrainian]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota*, (37), 141–143. Retrieved from http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nv uuped_2015_37_46
18. Semihina, T., Rashkevych, Yu., Reznik, H., & Stepankova, N. (2024). Rekomendatsii shchodo vprovadzhennia mikrokvalfikatsii v Ukraini [Recommendations for implementing micro-credentials in Ukraine] [In Ukrainian]. Kyiv.
19. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 072 «Finansy, bankivska sprava ta strakhuvannia» dlia drugoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity [Higher education standard in specialty 072 "Finance, Banking, and Insurance" for the second (master's) level of higher education] [In Ukrainian]. Retrieved from <https://bit.ly/3AXgtO7>

20. Starostenko, H. H., & Kvasnytska, R. S. (2008). Pytannia pidhotovky fakhivtsiv z finansiv za suchasnykh potreb rynku [Issues of training specialists in finance under modern market needs] [In Ukrainian]. *Biudzhethno-podatkovy chynnyky aktyvizatsii rozvytku finansovykh rynkiv ta finansovoho poserednytstva*, 586–589.
21. Suchasni tendentsii rozvytku osvity y nauky: problemy ta perspektyvy: zbirnyk naukovykh prats [Modern trends in the development of education and science: Problems and prospects: Collection of scientific papers] [In Ukrainian]. (2022). Kolisnyk-Humeniuk, Yu. I. (Ed.). Kyiv–Lviv–Berezhany–Kielce.
22. Shevchenko, V. M. (2018). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy formuvannia informatsiino-analitychnoi kompetentnosti maibutnykh fakhivtsiv z obliku i opodatkuvannia u protsesi profesiinoi pidhotovky [Organizational and pedagogical conditions for forming information-analytical competence of future specialists in accounting and taxation in the process of professional training] [In Ukrainian]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, (64), 208–213.
23. Yablochnikova, I. O. (2018). Orhanizatsiini aspekty profesiinoi pidhotovky mahistriv-finansystiv [Organizational aspects of professional training of master's degree financial specialists] [In Ukrainian]. Retrieved from <http://ped-series.kpnu.edu.ua/article/view/36864/33088>
24. Council of the EU. (2022). *Council Recommendation on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability* [In English]. Retrieved from [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(02))
25. Tomashevska, M., & Kuchinka, T. (2023). Organisational and pedagogical conditions for the formation of professional skills of future specialists in higher education institutions [In English]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota*, (1)(52), 228–231.
26. Mohylevska, O. Yu., Mohylevskiy, Yu. V., & Shtanko, O. I. (2018). Problemy rehionalnoho rozvytku v umovakh hlobalizatsii rynku [Problems of regional development in the context of market globalization] [In Ukrainian]. *Ekonomika mista ta urbanistyka: Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii*, 238–241.
27. Slobodyanyk, A. M., Leonchuk, D. S., & Tsymbal, L. O. (2018). Rehionalna polityka yak stratehichna skladova u systemi derzhavnoi polityky [Regional policy as a strategic component in the system of state policy] [In Ukrainian]. *Ekonomika mista ta urbanistyka: Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii*, 52–55.
28. Mohylevska, O. Yu., Slobodyanyk, A. M., & Sidak, I. V. (2023). Vplyv shtuchnoho intelektu na ukrainsku i mizhnarodnu ekonomiku [The impact of artificial intelligence on the Ukrainian and international economy] [In Ukrainian]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, (1), 45–52.
29. Mohylevska, O. Yu., Tsiporenko, S. Yu., Povoroznyk, M. Yu., & Shamrai, N. V. (2023). Pobudova prohnostychnykh modelei mekhanizmu uchasti hromadskosti v upravlinni rozvytkom obiednanykh terytorialnykh hromad [Building predictive models of the mechanism of public participation in the management of the development of united territorial communities] [In Ukrainian]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, (3), 91–100.
30. Pavlovskiy, S. A., & Nahoiliuk, O. Ye. (2024). Upravlinnia pidvyshchennia kvalifikatsii naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv [Management of advanced training of academic and teaching staff] [In Ukrainian]. *Rozvytok mista*, (2), 72–77.

